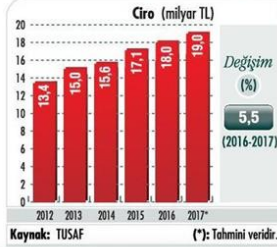

PROJEKSİYON

HAZIRLAYAN: ASLI SÖZBİLİR / osozbilir@capital.com.tr

UN

Tek haneli büyüme bekliyor

LİDERLİK KOLTUĞUNDA

ŞAMPİYON 18 milyar TL büyüklüğe sahip Türkiye un sanayisi 11,6 milyon tonluk dünya un ticaretinin yüzde 30'unu gerçekleştiriyor. Türkiye, son 5 yıldır dünya un ihracat şampiyonu konumunu muhafaza ediyor. 2002 yılında 253 bin ton olan un ihracatı, 15 yılda 14 kat arttı. 2016 yılında ise ihracat bir önceki yıla göre yüzde 25 arttı ve sektör 3,5 milyon ton un ihracatıyla 1 milyar 80 milyon dolar gelir sağladı.

KAYNAK Sektör hammaddesini çiftçiden, tüccardan ve TMO'dan temin ediyor ve 3-4 milyon ton civarında kaliteli buğday ithal etmek durumunda kalıyor. Kapasite kullanım oranlarında son dönemde iyileşme yaşanmasına karşın, bu oranların genel olarak sektörde hala düşük seviyede seyretmesi başlıca sorunlardan biri.

HEDEF Un sanayicileri, son 10 yılda 160 ülkeye ihracat yapıyor. Bu da dünya nüfusunun yüzde 92'sini kapsıyor, yani dünyada her 10 kişiden 9'u, Türk ununun tüketildiği bir ülkede yaşıyor. 2017 sezonunda sektörün ihracat pazarlarının Afrika kıtası, Irak, Afganistan, Özbekistan ve Suriye olması bekleniyor. Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu (TUSAF) Başkanı Eren Günhan Ulusoy, "Yıl sonu hedefimiz 3,6 milyon ton un ve 1,1 milyar dolar ihracat" diyor.

YEM

GELECEKTEN UMUTLU

DARALMA Karma yem sektörü 2016 yılında 2015'e kıyasla yüzde 6,5 küçülerek 7,2 milyar dolar seviyesinde bir hacim elde etti. Düşüşün kanatlı yemli üretimindeki azalıştan kaynaklandığı düşünülüyor. Nitekim 2016 yılında 2015'e göre broiler yemlerinde yüzde 4,5, yumurta yemlerinde ise yüzde 13,4'lük bir azalma görüldü.

BAĞIMLILIK Bitkisel üretimin yem sektörü ihtiyacına yetmemesi ve yem hammadde temininde yaşanan sorunlar sektörün ön önemli eksileri. Türkiye'de yılda sadece 150-160 bin ton soya ve 6-6,5 milyon ton mısır üretiliyor. Bu yüzden hayvanların yem ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için her yıl yaklaşık 3 milyon ton soya ve ürünleri ile 2 milyon ton mısır ve ürünleri ithal ediliyor.

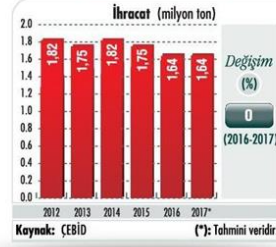
VİZYON Sektörün 2017 yılında TL bazında yüzde 26, dolar bazında ise yüzde 4 seviyesinde büyümesi bekleniyor. Gelir düzeyindeki artışa bağlı olarak hayvansal ürün tüketiciminin artma potansiyelinde olması umut veriyor. Türkiye Yem Sanayicileri Birliği (Türkiyem-Bir) Başkanı Ülkü Karakuş, "Bitkisel üretimi kendisine yeterli, AB normlarında sürdürülebilir üretimi olan güçlü bir yem sektörü yaratmayı hedefliyoruz" diyor.

Ciroda dalgalı seyir

ÇELİK BORU

Değişiklik beklenmiyor

TANAP ETKİSİNDE

ÜRETİM Azerbaycan doğal gazını Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşıyacak olan Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi (TANAP), inşasına başlandığı 2015 yılında olduğu gibi, 2016 yılındaki üretim artışında da etkili oldu ve proje kapsamında kullanılması planlanan 1,2 milyon ton çelik borunun 960 bini yerli üreticilerden temin edildi.

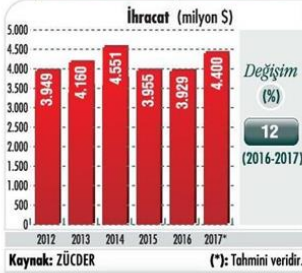
İHRACAT 2016 yılında sektörün ihracatı miktar bazında yüzde 6,28 azaldı. Irak ve İngiltere'ye olan ihracatı hemen hemen aynı seviyede kalırken ABD'ye olan ihracatta yüzde 33'lük azalma meydana geldi. ABD'nin Türkiye menşeli dört ürün grubunun ithalatına uyguladığı telifli edici vergiler, ABD'ye olan ihracatta yaşanan sert düşüşte önemli rol oynadı.

BEKLENTİ 2017 sonunda üretim ve ihracatta bir değişiklik beklenmiyor. Sektör, çelik boru üretiminde kullanılan sıcak hadde yassı çelik ürünleri için uygulanan yüzde 9 oranındaki gümrük vergisi nedeniyle üretimde kullandığı hammaddeyi dünya piyasa fiyatlarından temin edemiyor. Çelik Boru İmalatçıları Derneği (ÇEBİD) Genel Sekreteri Mehmet Zeren, "Üretimde dünya 4'üncüsü sektörümüz, küresel piyasa fiyatlarından hammadde temini için gerekli koşulları sağlanması durumunda dünyada ilk üçe girmeyi başaracaktır" diyor.

PROJEKSİYON

ZÜCCACIYE

İhracatta çift haneli artış beklentisi

GÖZÜ AFRİKA'DA

PERFORMANS Züccaciye sektörünün üretim hacminin yıllık 6,7 milyar dolar, yurt içi büyüklüğünün 10 milyar dolar, istihdamının ise 1 milyon civarında olduğu tahmin ediliyor. Sektörün ihracatına bakıldığında Türkiye dünya sıralamasında yüzde 3 payla 6'ncı sırada yer alıyor. Türkiye'nin züccaciye ihracatı son 10 yılda değer olarak yaklaşık 3 kat arttı.

SORUNLAR Kurumsallaşmaya geçiş ve markalaşma konusundaki yavaşlıklar sektörün başlıca sorunları. AR-GE yatırımlarının eksikliği ise sektörde ihtiyaç duyulan yeni tasarımlar ve inovasyonların yapılamamasına neden oluyor. Hammaddede girdilerinin yüksekliği, küçük elektrikli ev aletlerindeki ÖTV ve ithalata getirilen yüksek oranlı gümrük vergileri ve fonlar da sektöre ket vuran diğer sorunlar.

KONUM Son dönemde Türkiye ile Afrika arasındaki ticaret hacmi gelişmeye başladığından Züccaciyeciler Derneği (ZÜCDER) Afrika ülkelerinin ticari imkanlarını araştırıp, üyelerinin bu ülkelere gitmeleri için çalışmalar yapıyor. ZÜCDER Başkanı Ömer Ertuğrul Erdoğan, "6,7 milyar dolar olan üretim hacmimizin 5 yıl içinde 10 milyar dolara yükselmesini hedefliyoruz. Yine 5 yıl içinde hedefimiz; dünya ihracat pastasındaki payımızı yüzde 5'lere çıkarmak" diyor.

KURUYEMİŞ

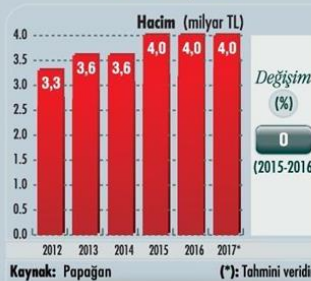
"SAĞLIK"LA BÜYÜYOR

STABİL 2016'da pazar büyümekten çok stabil kaldı, hatta bir miktar daraldı denebilir. Hammaddede kaynaklı olarak kuruyemiş fiyatları son iki yıldır yükseliş gösterdi. Kuruyemiş mahsullerine yönelik yükselen fiyatlar, tüketimi baskıladı ancak buna karşılık fiyatların yükselmesi ciroları da yüksek gösterdi. Ayrıca badem, ceviz, kaju, erik gibi bazı lüx ürünler nedeniyle, döviz fiyatlarındaki artış da ciroların yüksek görünmesini beraberinde getirdi.

TREND Kısa süreli kuruyemiş sektörü 2015 ve 2016'da tüketim bazı değil, ama parasal hacim anlamında hareketlendi. Sektördeki en önemli gelişmelerden biri ise ambalajlı kategorinin büyümesi. Sağlıklı atıştırmalık trendinin de yükselmesiyle 7 yıl önce tüm kuruyemiş sektöründe paketli kategori yüzde 15 civarındayken 2017 itibarıyla ortalama yüzde 40 düzeyine geldi.

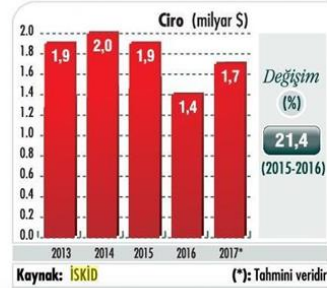
İNNOVASYON Sektörün inovatif seçeneklerle büyümesini sürdürmesi bekleniyor. Artan sağlıklı atıştırmalık algısıyla birlikte çeşitlenen kuruyemiş barları, farklı mix seçenekleri ve kuru meyve alternatifleriyle sektörde zenginlik oluşacak. Papağan Kuruyemiş Yönetim Kurulu Başkanı Kani Emekçi, "2017'de paketli kategoride 1 ya da 2 puanlık büyüme oluşabilir" diyor.

Stabil seyirde

İKLİMLENDİRME

Toparlanma hazırlığında

ÇEVRE DOSTU

HACİM 2016 yılında ev tipi klima satışları bir önceki yıla göre yüzde 17,5 artarak yaklaşık 800 bin adet civarına ulaştı. Bununla beraber ticari klima olarak isimlendirilen değişken debili klima dış ünite satış rakamlarında ise 2016 yılında önemli bir büyüme olmadı ve pazar büyüklüğü değişmedi. İklimlendirme sektörü ihracatı ise son 5 yılda yüzde 7 civarında küçülerek 3 milyar 512 milyon dolar seviyesine geriledi.

MEVZUAT Ocak 2013 yılında AB ülkelerinde ve Ocak 2014 yılında Türkiye'de devreye alınan "Enerji Verimliliği Regülasyonu" ile geçmiş yıllara göre çok daha yüksek verimliliklere haiz ürünler pazara girdi. Ancak yüksek verimlilik ve çevre duyarlılığı nedeniyle ilk yatırım maliyetlerinde bazı artışlara yol açtığı için bunun 2014 ve 2015 yılı klima satışlarında hissedilir bir etkisi oldu.

VERİMLİLİK Sektörün önümüzdeki dönemde daha çevre dostu ve akıllı teknolojilere yönelmesi bekleniyor. Küresel ısınmanın iklimlendirme pazarını daha da büyütmesiyle AB bölgesinin üretim üssü durumunda olan Türkiye'nin alacağı pay da artacak. İklimlendirme Soğutma Klima İmalatçıları Derneği (İSKİD) Başkanı **Taner Yönet**, "İç hava kalitesi ve enerji verimliliği önümüzdeki dönemde de odaklanacağımız hedefler arasında" diyor.